– USA skyver Israel mot avgrunnen

– USA støtter Ariel Sharons utspill om å annektere store deler av Vestbredden. Med det skyver de Israel med søvngjengersk sikkerhet mot avgrunnen. Det kan aldri bli fred av dette.

MARIANNE BERGVALL

Det sier Kåre Willoch. Han har markert seg som en av Norges klareste stemmer for fred i Midtøsten. For ham er oppskriften tydelig: at Israel gjør slutt på okkupasjonen av Palestina. Ellers kan dette bety slutten for den jødiske staten.

Israel har bygget ulovlig på okkupert palestinsk land siden 1967. De bygger en mur langt inne på palestinsk land som raserer hele samfunnet. I ly av muren bygger de tusener av nye boliger for israelere. Sharon har nå langt på vei innrømmet det palestinerne har hevdet lenge: at muren er et skritt på veien til å overta hele det palestinske området. Han krever at store deler av Vestbredden må innlemmes i Israel, fordi de har bosatt så mange av sine egne der.

– Israel har i flere år tilranet seg jord og bygget bosettinger i flagrant strid med både Folkerett og Oslo-avtalen. De mener nå at de må belønnes for sine krigsforbrytelser med å vinne mer land. Dette er så grovt at ingen siviliserte mennesker kan akseptere det, sier Willoch.

Farlig for Israel

Han forklarer at dette er så farlig fordi det bryter med grunnlaget for fred mellom Israel og den arabiske verden. Fredsløsningen hviler på FNs resolusjon 242 fra 1967, da Israel okkuperte hele Palestina. FN krever at Israel trekker seg ut av de okkuperte områdene, mot at araberlandene anerkjenner Israels grenser – det såkalte land-for-fred-prinsippet.

Araberstatene har de siste årene oppfylt kravet ved å anerkjenne staten Israel med grensene fra 1967. Men Israel har på sin side latt være å trekke seg ut. Nå erklærer Sharon tvert imot at han vil innlemme store deler av Vestbredden i Israel. Israelerne hevder at de har rett til dette, fordi resolusjonen bare sier at de skal trekke seg ut fra «okkuperte områder» – ikke «alle».

– Er det ikke slik at de endelige grensene skal trekkes ved forhandlinger?

– Det er riktig at formuleringen er slik, svarer Willoch. – Men den åpner med å fastslå at utvidelser av territorier med militærmakt ikke kan anerkjennes. Så hele okkupasjonen i 1967 var ulovlig. Dette var også regjeringen Bondevik (Kjell Magnes onkel) syn i 1967.

Resolusjonen sier også at det skal være en rettferdig fred. Men Willoch utelukker at palestinerne kan oppnå rettferdighet hvis grensene skal fastsettes ved forhandlinger.

– Det står mellom to av verdens sterkeste militærmakter på den ene siden, og et utpint folk som er frarøvet alt på den andre siden. Med 242 har FN bestemt hvordan denne konflikten skal løses. Grensene fra 1967 er *svært* gunstige for Israel i forhold til det de opprinnelig fikk tildelt.

Å tolke 242 som at den gir israelerne rett til enda mer er å provosere alle dem som mener at Israel allerede har fått for mye.

Det står mellom to av verdens sterkeste militærmakter på den ene siden, og et utpint folk som er frarøvet alt på den andre siden

Kåre Willoch

Lovlig motstandskamp

Willoch mener at en ikke kan kreve at palestinerne skal bidra til freden ved å oppgi motstanden.

– Palestinerne fører en motstandskamp som de har full rett til, som okkupert folk. Det er en gigantisk misforståelse at dette er en konflikt mellom to likeverdige parter. Tapene og skadeomfanget på palestinsk side er overveldende mye større enn på israelsk side. Det er meningsløst å akseptere at en okkupasjonsmakt angriper en sivilbefolkning med stridsvogner, raketter og kamphelikoptre og kalle motstandskampen for terror.

De som forlanger at palestinerne skal oppgi sin motstand, må påvise hvordan de ellers skal nå målet om en selvstendig stat. At palestinerne gjør motstand mot okkupasjonen må ikke brukes som unnskyldning for å fortsette den, sier Willoch.

– De som ønsker seier over terror uten å angripe årsakene, ønsker en krig uten ende, sier han, og mener at undertrykkelsen av det palestinske folket er en av de viktigste drivkreftene for internasjonal terrorisme i dag.

Han mener at de som kaller seg Israels venner bør være bekymret over at Israel utsetter jødene for hat fra millioner av mennesker. Jødehatet øker i omfang og rammer også de mange jødene som ønsker fred.

– Det kan komme tider da ikke engang USAs støtte kan gi Israel trygghet, sier Willoch.

Han påpeker at USA er så fanatisk opptatt av at nasjoner skal respektere FNs resolusjoner at de til og med har gått til krig for det.

– Men det er ingen som så systematisk ignorerer Sikkerhetsrådets vedtak som Israel og USA.

Med dette siste utspillet kaster de vrak på hele resolusjon 242. Men Bush har aldri hevdet at resolusjonen ikke er god – han bare sier at den bør neglisjeres fordi den har blitt brutt så mange ganger. Sharon og USA mener nå at 22 arabiske nasjoner skal godta en grov krigsforbrytelse fordi den har vart så lenge. Det er helt urealistisk og kommer aldri til å skje.

«Alle» fordømmer muren

Willoch får følge av de fleste toneangivende politikere i Europa. Særlig den britiske regjering har gått sterkt ut og fordømt både muren, landtyveriene, bosettingene og nå sist de overlagte henrettelsene av palestinske ledere.

– Muren som israelerne bygger i Palestina er ikke bare et hinder for fred, den er også helt ødeleggende for en fremtidig tostatsløsning, sier pressetalsmann Charles Davies ved den britiske ambassaden i Oslo.

– Vår utenriksminister har sagt at israelerne kunne ha bygget muren langs den grønne delingslinjen fra 1967 – det ville de fått full støtte til. Men den ruten som muren tar og den innvirkning som dette har på det palestinske folket er uakseptabelt. Vi krever at all voldsbruk stanses øyeblikkelig, sier Davies.

Forskjellen på å bygge langs den grønne linjen og der traseen går i dag er klassisk eiendomsrett: Enhver grunneier har rett til å sette opp et gjerde på sin egen eiendom, om han vil sikre seg at det ikke kommer rever inn fra naboeiendommene og truer hønsehuset hans. Men han har *ingen* rett til å bygge gjerder inne på naboens eiendom fordi han er redd for reven. Den grønne linjen anerkjennes i dag av hele verden som Israels nasjonalgrense.

Norge støtter Israel

Den britiske utenriksministeren får følge av de fleste av FNs utenriksministere, inkludert den norske. Problemet er bare at de ikke får med seg USA. Mye tyder på at Vestens regjeringer har et oppriktig ønske om fred i Midtøsten, men at USA har en helt annen agenda.

De norske regjeringer har i mange år gitt ensidig støtte til Israel. Bildet er i ferd med å endre seg, men er fortsatt tvetydig: Kjell Magne Bondevik ønsker Sharon velkommen til Norge som en æret gjest, mens Arafat sitter innesperret på Vestbredden, omgitt av israelske stridsvogner og risikerer henrettelse.

Lederen i Utenrikskomiteen, Thorbjørn Jagland, sier at resolusjon 242 må forstås som at 1967-grensene er et utgangspunkt, altså det samme som Israel og USA mener.

– Hvis 242 bare skal være et utgangspunkt, hvordan mener du palestinerne skal oppnå et rettferdig forhandlingsresultat?

– Det må de oppnå ved forhandlinger, svarer Thorbjørn Jagland.

– Kåre Willoch hevder at grensene fra 1967 må respekteres, og at det er tolkningen både i arabiske land og i EU?

– Ja, og det er mange som er mer katolske enn paven selv. Kåre Willoch sitt problem er at han ikke har vært i området siden 1994 og ikke aner hva som foregår, sier Jagland.

Han er enig med Willoch i at det siste utspillet fra Sharon ødelegger fredsprosessen, men at partene bør vende tilbake til 242 som utgangspunkt. Han kunne ikke svare på hvem som skulle tale palestinernes sak, og sikre den rettferdige freden.

I 35 år har israelerne bygget boliger for israelske nybyggere i okkuperte områder, som har vært en vedvarende provokasjon for palestinerne. Israelerne bygger nå en mur som fysisk beskytter de ulovlige bosetningene. Flere tusen palestinske gårder har blitt rasert, og muren bygges rundt vannkildene, slik at palestinerne blir skilt fra vannet. Hadde «Sikkerhetsmuren» hatt sikkerhetsformål, ville den ha blitt bygget på den grønne linjen, som er Israels riksgrense.

Kart: Pengon, Stopthewall.org, til norsk ved Den norske Riv Muren-kampanjen. Kilde murtrasé: Pengon og Israels UD.

grafikk/**FNs delingsplan, 1947**

Historisk vei mot evig krig

FN vedtok i 1947 å opprette en jødisk stat på det området som het Palestina.

Området skulle deles i to, hvor den israelske stat utgjorde 45 prosent og det som skulle bli den palestinske stat på Vestbredden av Jordan-elven og Gaza utgjorde 55 prosent.

Protesterte mot delingen

Jerusalem lå på palestinsk område, og skulle være under internasjonal styring. At det ikke ble opprettet en palestinsk stat, var fordi palestinerne protesterte mot hele delingen. De arabiske naboland aksepterte heller ikke nykomlingen.

Det første israelerne gjorde på sitt eget område, var å fordrive palestinere som bodde der med massakrer og skremsel. 800.000 palestinere flyktet, og disse er i dag økt til 3,5 millioner.

Etter denne utrensningen gikk flere araberstater til krig mot Israel. Denne endte med en våpenhvile i 1949, hvor det ble trukket en våpenhvilelinje, den såkalte Grønne linjen. Med denne økte FN Israels del til 76 prosent av området.

Den nye grensen gikk tvers gjennom Jerusalem, som skulle være begge landenes hovedstad. Verken palestinerne eller nabolandene aksepterte dette. FN krevde at alle flyktninger fra Israel skulle få komme hjem igjen, og de som valgte å la være, skulle bli tilkjent erstatning. Israel motsatte seg dette, fordi en stor arabisk befolkning på israelsk jord ville ødelegge statens jødiske karakter.

Okkupasjon

I 1967 okkuperte Israel hele Vestbredden og Gaza. FNs sikkerhetsråd vedtok da resolusjon 242. Den sier at Israel skal trekke seg ut av okkuperte områder. Til gjengjeld skal alle parter akseptere hverandres rett til å eksistere innenfor trygge grenser. På denne tiden var det ingen av de arabiske landene som anerkjente Israel, så Israel ville ikke trekke seg ut før staten ble anerkjent – det såkalte land-for-fred-prinsippet. Etter hvert har land etter land akseptert Israel. I 1988 kom gjennombruddet ved at palestinernes president Arafat anerkjente staten Israel. De aksepterte til og med resolusjon 242 og 1967-grensene, og ga dermed fra seg halvparten av det landet som FN hadde tildelt dem. Men da grensene skulle forhandles i Camp David i 1993, krevde israelerne ytterligere 25 prosent av Palestina.

Det har vært offisiell israelsk politikk å fortsette okkupasjonen, jo lengre den varer, desto mer vil palestinerne være villige til å oppgi for å få fred.

I tillegg fortsatte Israel sine landtyverier og ulovlige bosettinger. På den måten la de grunnlag for palestinsk motstandskamp også mens forhandlingene pågikk. Israelerne har dermed kunnet hevde at prosessen ødelegges av terrorhandlinger fra palestinerne. Nobelpris-vinner Shimon Peres beskrev årsaken til at Camp David-avtalen ikke førte til fred: – Vår egen økte aktivitet med boligbygging.

Palestinsk motstandskamp

I 2000 erklærte palestinerne at de nå satte i gang motstand mot okkupasjonen, som de har full rett til etter internasjonal lov. 96 prosent av motstanden retter seg mot israelske styrker på palestinsk jord, og 4 prosent inne i selve Israel.

I år 2002 la foreningen av arabiske stater frem et fredsforslag: Alle 22 medlemslandene tilbyr full aksept av Israel og opprettelse av harmoniske naboforbindelser mot land-for-fred-prinsippet. Israel har dermed oppnådd anerkjennelse fra samtlige araberland, en situasjon som var en umulighet i 1967. Israel har ikke etterkommet initiativet, fordi avtalen også krever at palestinske flyktninger skal få vende hjem eller få erstatning.

I Genève ble det i januar i år inngått en fullstendig fredsavtale mellom palestinere og en uoffisiell israelsk gruppe, bestående av israelske politikere som ønsker fred. I denne avtalen, også kalt Genève-initiativet, avstår palestinerne fra kravet om at flyktningene skal få vende hjem igjen. Avtalen har fått støtte over hele verden, og Israel oppfordres sterkt til å akseptere den. Israelske medier har gjennomført galluper som viser at 55 prosent av israelerne støtter avtalen. Sharons regjering har forkastet initiativet.